

Ինֆորմատիկա

УДК 681.3.068

Վ.Է. ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԳԵՐՄԵՆ ԻՆՏԵԳՐԱԼ ՍԽԵՄԱՆԵՐԻ ՏԵՂԱԴՐՄԱՆ ԳԾԱՅԻՆ
ՖՈՒՆԿՑԻՈՆԱԼԻ ԱՐԱԳ ՀԱՇՎՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

Ներածություն: Գերմեն ինտեգրալ սխեմաների ֆիզիկական նախագծման մեջ ստանդարտ տարրերի տեղադրումը որոշիչ դեր ունի [1]: Տարրերի տեղադրման հիմնական խնդիրն է ապահովել հաջորդ փուլի՝ միացումների ուղեգծման հնարավորությունը: Խնդիրը մաթեմատիկորեն ձևակերպելիս՝ սխեման մոդելավորում ենք հիպերգրաֆով, իսկ ուղեգծելիության պահանջը փոխարինում ենք միացումների գումարային երկարության նվազեցման պահանջով: Տեղադրության լավացման ալգորիթներում հաճախ անհրաժեշտ է արագ հաշվել ֆունկցիոնալի արժեքի կախվածությունը տրված տարրի դիրքից՝ մյուս տարրերը համարելով անշարժ [2–4]: Մասնավորապես, պահանջվում է գտնել տրված տարրի օպտիմալ դիրքերը: Հոդվածում առաջարկվում է այս խնդրի լուծման արագ ալգորիթ:

Խնդրի ձևակերպումը: Տրված է $H(V, E)$ հիպերգրաֆը: Նշանակենք գազաթների քանակը՝ $n=|V|$ և հիպերկողերի քանակը՝ $m=|E|$: Հիպերկողերի վրա սահմանված են կշիռներ՝ $w: E \rightarrow \mathbb{N}$, իսկ գազաթների վրա կոորդինատներ՝ $x: E \rightarrow \mathbb{R}_+$: Ինդեքսավորելով հիպերգրաֆի գազաթները և կողերը, կարող ենք կշիռները և կոորդինատները ներկայացնել համապատասխան վեկտորներով՝ $\mathbf{w} \in \mathbb{N}^m$, $\mathbf{x} \in \mathbb{R}_+^m$: Տրված $e \subseteq V$ գազաթների բազմության պոլյեկցիա կանվանենք $I_e = \left[\min_{v \in e} x_v, \max_{v \in e} x_v \right]$ հատվածը: I_e հատվածի երկարությունը նշանակենք $|I_e|$: $\Phi(\mathbf{x}) = \sum_{e \in E} |I_e|$ ֆունկցիան կոչվում է հիպերգրաֆի տեղադրման գծային ֆունկցիոնալ: Տեղադրման խնդրի նպատակն է գտնել հիպերգրաֆի գազաթների այնպիսի տեղադրություն, որը նվազեցնում է այդ ֆունկցիոնալի արժեքը:

Այս հոդվածում դիտարկված է հետևյալ խնդիրը: Դիցուք տրված է հիպերգրաֆի գազաթնների x_0 տեղադրություն և $v \in V$ գազաթ: Պահանջվում է, մնացած գազաթները համարելով անշարժ, գտնել v գազաթի այն դիրքերը, որոնց դեպքում ֆունկցիոնալի արժեքը մինիմալ է: Այսինքն՝ նվազեցնել $f_v(x) = \Phi(x)$ ֆունկցիան, որտեղ x և x_0 տեղադրությունները տարբերվում են միայն v գազաթի x կոորդինատով:

Առաջարկվող լուծումը: Դիտարկենք v գազաթին կից հիպերկողերի բազմությունը՝ $E_v = \{e | v \in e\}$: Քանի որ E/E_v հիպերկողերը չեն ազդում $f_v(x) - \Phi_0$ տարբերության վրա, ապա առանց ընդհանրությունը խախտելու կարող ենք համարել որ $E = E_v = \{e_i | i = 1, \dots, m\}$: Հիպերկողերի բազմությանը համապատասխանեցնենք հատվածների $S = \{s_i^* | i = 1, \dots, m\}$ մուլտիբազմությունը, որը յուրաքանչյուր e_i հիպերկողի համար պարունակում է w_i պատկերությանը s_i հատված, որը $e_i / \{v\}$ բազմության պրոյեկցիան է: Այսինքն՝ $s_i = [l_i, r_i]$; $l_i = \min_{u \in e_i / v} x_u$; $r_i = \max_{u \in e_i / v} x_u$: Նշանակենք $t = |S|$: Ակնհայտ է, որ $f(x) = \sum_{i=1}^m w_i f_i(x) = \sum_{i=1}^t f_i(x)$, որտեղ $f_i(x)$ -ը e_i հիպերկողի պրոյեկցիայի երկարությունն է x -ից կախված,

$$f_i(x) = \begin{cases} r_i - x, & x \leq l_i \\ r_i - l_i, & x \in s_i \\ x - l_i, & x \geq r_i \end{cases}, \text{ ընդ որում } f_i'(x) = \begin{cases} -1, & x < l_i \\ 0, & x \in s_i \\ 1, & x > r_i \end{cases}$$

Այսինքն՝ $f_i(x)$ -ը կտոր-առ-կտոր գծային ֆունկցիա է: Նկատենք, որ $f_i(x)$ -ի ածանցյալը չնվազող է իր որոշման տիրույթում և մեկ անգամ փոխում է նշանը: Այսպիսի ֆունկցիան անվանենք ունիմոդալ: Հեշտ է տեսնել որ ունիմոդալ ֆունկցիաների գումարը մույնպես ունիմոդալ է: Այսպիսով ապացուցվեց հետևյալը:

Լեմմա: $f(x)$ -ը կտոր-առ-կտոր գծային և ունիմոդալ ֆունկցիա է, և խնդրի լուծումը մի որոշ $[l_0, r_0]$ միջակայք է: Ընդ որում, $f(x)$ -ը խիստ նվազում է $(-\infty, l_0]$ միջակայքում և խիստ աճում է $[r_0, +\infty)$ միջակայքում:

Ստորև նկարագրվում է այդ $[l_0, r_0]$ միջակայքը գտնող ալգորիթն: S մուլտիբազմության հատվածները ինդեքսավորենք այնպես, որ

$$r_1 = \min \{r_j : s_j \in S\}, \quad l_2 = \max \{l_j : s_j \in S \setminus \{s_1\}\},$$

$$r_3 = \min \{r_j : s_j \in S \setminus \{s_1, s_2\}\}, \quad l_4 = \max \{l_j : s_j \in S \setminus \{s_1, s_2, s_3\}\}$$

և այլն: Այսինքն՝ տեղի ունի հետևյալ պայմանը.

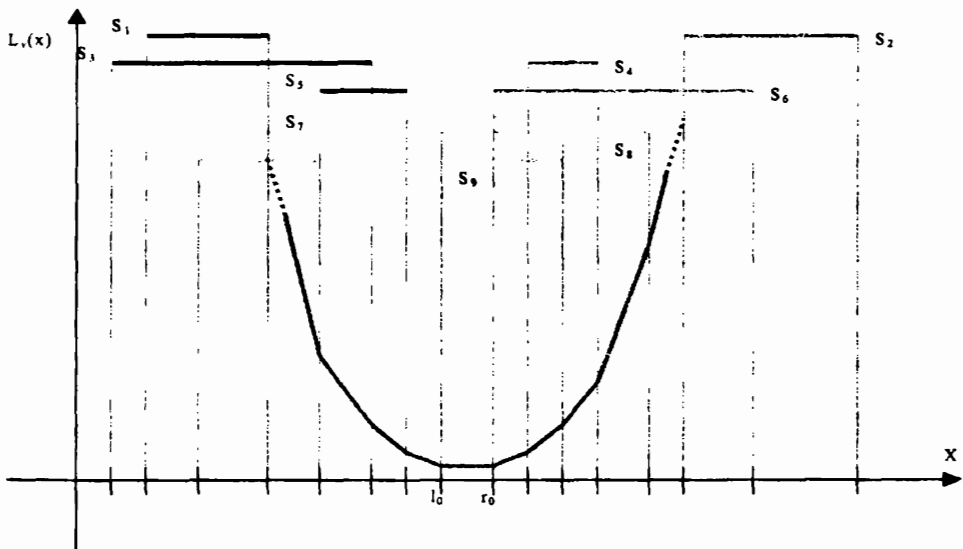
$$\forall k(k < |S|/2) \forall i(i > k), l_{2k} < l_i \text{ \& } r_{2k+1} < r_i:$$

Նշանակենք $p = \max\{i: i = 2k, r_{i-1} < l_i\}$, այսինքն՝ $p/2$ թվով հատվածներ ընկած են $[r_{p-1}, l_p]$ միջակայքից ձախ և $p/2$ թվով՝ այդ միջակայքից աջ: Նշենք որ այդպիսի p կարող է գոյություն չունենալ միայն այն դեպքում, երբ $|S|=1$ կամ՝ երբ բոլոր հատվածները զույգ առ զույգ հատվում են:

Նշանակենք $q = \min\{i: i = 2k+1, r_i \geq l_{i+1}\}$, այսինքն՝ սկսած q -ից, բոլոր հատվածները զույգ առ զույգ հատվում են և դրանց հատումը հավասար է $[l_{q+1}, r_q]$: Նշենք, որ այդպիսի q կարող է գոյություն չունենալ այն և միայն այն դեպքում, երբ $|S|=1$ կամ $|S|=p$: Սահմանումներից բխում է նաև, որ եթե p -ն և q -ն միաժամանակ գոյություն ունեն, ապա $q=p+1$: Նշանակենք

$$[l_0, r_0] = \begin{cases} [r_{p-1}, l_p], & p\text{-ն որոշված է, } q\text{-ն որոշված չէ,} \\ [l_{q+1}, r_q], & p\text{-ն որոշված չէ, } q\text{-ն որոշված է,} \\ [r_{p-1}, l_p] \cap [l_{q+1}, r_q], & p\text{-ն և } q\text{-ն որոշված են:} \end{cases}$$

Հետևյալ նկարում ցուցադրվում է այդպիսի միջակայքի կառուցման մի օրինակ:

$$S_v = \{S_1, \dots, S_9\}; p = 6, q = 7; l_0 = l_{q+1} = l_8; r_0 = l_p = l_6:$$

Թեոթեմ: Խնդրի լուծումը $[l_0, r_0]$ միջակայքն է:

Ապացույց: Լեմմայից բխում է, որ բավական է ցույց տալ, որ $f'(x) = 0, x \in (l_0, r_0)$: Ըստ կառուցման՝ $[l_0, r_0] \subseteq [r_i, l_i]$ ($i \leq p, j \leq p$) և

$[l_0, r_0] \subseteq [r_i, l_i], (i > p)$: Ավելին $[l_0, r_0]$ միջակայքով S մուլտիբազմությունը տրոհվում է երեք մասի. $S = S_1 \cup S_2 \cup S_3$, որտեղ $|S_1| = |S_2| = p/2$, $S_1 = \{s_i : i = 2k, i \leq p\}$, $S_2 = \{s_i : i = 2k+1, i < p\}$ և $S_3 = \{s_i : i \geq p\}$, ընդ որում, $\forall s_i \in S_1, r_i \leq l_0, \forall s_i \in S_2, l_i \geq r_0, \forall s_i \in S_3, [l_0, r_0] \in [l_i, r_i]$: Հետևաբար, եթե $x > l_0$, ապա $f'(x) = \sum_{\substack{i=2k \\ i \leq p}} f'(x) = \frac{p}{2}$, և եթե $x < r_0$, ապա

$$f'(x) = \sum_{\substack{i=2k+1 \\ i < p}} f'(x) = -\frac{p}{2}: \text{ Մասնավորապես, եթե } x \in (l_0, r_0), \text{ ապա } f'(x) = 0,$$

ինչը և պետք էր ապացուցել: Այսպիսով $[l_0, r_0]$ -ն գտնելու համար անհրաժեշտ է վերը նշված եղանակով կարգավորել S մուլտիբազմությունը և գտնել p թիվը: Պահանջվող գործողությունների քանակն այստեղ $O(t \log t)$ է:

Դիտարկենք S հատվածների ծայրակետերը՝ $b_1 \leq \dots \leq b_k = l_0 \leq r_0 = b_{k+1} \leq \dots \leq b_{2t}$: Քանի որ $|S_1| = |S_2|$ և $\forall s_i \in S_3, [l_0, r_0] \in [l_i, r_i]$, ապա $k = t$, և $[l_0, r_0]$ -ն կարելի է գտնել նաև՝ կարգավորելով հատվածների ծայրակետերը և վերցնելով մեջտեղի երկու կետերը: Այս դեպքում մույնպես բարդությունը $O(t \log t)$ է՝ թեև գործնականում ավելի շատ գործողություն է պահանջվում:

Դիսկրետ մաթեմատիկայի ամբիոն

Ստացվել է 02.12.2002

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Sherwani N.A. Algorithms for VLSI Physical Design Automation, 3rd edition, Kluwer Academic Publishers, 1999.
2. Kennings A.A. and Markov I.L. Analytical Minimization of Half-Perimeter Wirelength. ASPDAC 2000, ACM/IEEE2000, p. 179–184.
3. Areibi Shawki M. Iterative Improvement Heuristics for the Standard Cell Placement: A comparison, SCI/ISAS Proceedings, 2001, v. 9.
4. Poghosyan V.E. Iterative Improvement for Standard Cell Placement. Dep. In ArmNIINTI. 25.07.02, №34 – Ar02. 2002.

В.Э. ПОГОСЯН

МЕТОД БЫСТРОГО ВЫЧИСЛЕНИЯ ЛИНЕЙНОГО ФУНКЦИОНАЛА ДЛЯ ЗАДАЧИ РАЗМЕЩЕНИЯ СВЕРХБОЛЬШИХ ИНТЕГРАЛЬНЫХ СХЕМ

Резюме

В алгоритмах последовательного улучшения размещения элементов сверхбольших интегральных схем часто необходимо вычислить значение

функционала в зависимости от расположения одного элемента, считая остальные элементы неподвижными. В частности, требуется найти оптимальное место для данного элемента. Для решения этой задачи в статье предлагается эффективный алгоритм, который имеет сложность $O(n \log n)$, где n есть количество цепей данного элемента.

V.E. POGHOSYAN

A FAST TECHNIQUE FOR LINEAR WIRE-LENGTH CALCULATION OF VERY LARGE SCALE INTEGRATION CIRCUITS

Summary

Many algorithms for very large scale integration placement improvement require fast calculation of the linear wire-length depending on the position of given cell and assuming other cells fixed. Particularly it is required to find optimal locations of the cell. This paper suggests a fast algorithm for this problem. Complexity of the algorithm is $O(n \log n)$, where n is the number of nets of this cell.